

Companys s'enfronta a la Dictadura de Primo de Rivera, —que es va desprestigiant any rere any arrossegant amb ella la Monarquia— formant part de diverses iniciatives polítiques que lluiten contra ella i per les quals pateix presó de nou.

En aquestes coordenades, **del 17 al 19 març de 1931**, se celebra a Sants la Conferència d'Esquerres Catalanes, en la qual **es funda Esquerra Republicana de Catalunya**, com a confluència i síntesi de les diferents tendències del catalanisme republicà d'esquerres, com són: l'independentisme **d'Estat Català** que encapçala Francesc Macià; el republicanisme federal del **Partit Republicà Català** que dirigeix Lluís Companys; el socialisme democràtic del grup del **setmanari L'Opinió**, de Joan Lluhí; i moltes agrupacions locals i comarcals com la Joventut Republicana de Lleida, el Foment Republicà Nacionalista de Reus o la Federació Republicana Socialista de l'Empordà.

Els principis del nou partit són: el reconeixement de la personalitat nacional de Catalunya; la federació amb els altres pobles ibèrics; la defensa dels drets de l'home i del ciutadà; i la socialització de la riquesa a benefici de la col·lectivitat. El programa social propugna: llibertat sindical, dret de vaga, salari mínim, jornada de vuit hores, vacances obligatòries, assegurances i jubilació obrera, i escoles de treball. **Francesc Macià n'és elegit líder.**

Tres setmanes després de la seva fundació Esquerra ha d'afrontar unes **eleccions municipals**. Després de dubtes sobre si és prou sòlida per anar a les eleccions tota sola, i d'haver estat rebutjada per altres forces, **Esquerra acorda presentar-se en coalició amb la Unió Socialista de Catalunya**, amb un programa que aposta per un inequívoc canvi de règim de Monarquia a República, per l'assoliment de l'autonomia de Catalunya i per profundes reformes socials.

Barcelona, 12 abril 1931
Joan Alguadís, Lluís Companys i Francesc Macià a un col·legi electoral de Gràcia, districte pel qual Companys era candidat.

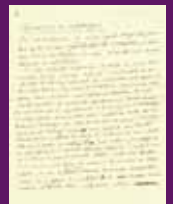
Barcelona, 1930
Columna de distingits durant la vaga general convocada per forces de l'Exèrcit.

Barcelona, octubre-novembre 1930
Grup de presos polítics de la Dictadura de Primo de Rivera a la presó Model. Hi apareixen: Emili Graells, Barrera, Helios Gómez que passa la mà per l'espatlla a Lluís Companys, Pere Foix, Joan Lluhí.

27 març 1931
La única imatge coneguda de la Conferència d'Esquerres Catalanes celebrada al Foment Republicà de Sants durant la qual es funda Esquerra Republicana de Catalunya. D'esquerra a dreta apareixen: Joan Ventosa i Roca, Miquel Santaló, Ernest Ventós, Francesc Macià, Joan Casanovas, Ricard Palacin, Josep Andreu i Abaig, Joan Lluís Pujol i Font. En primer terme: Josep Escobedo.

19 març 1931
Primer pàgina del discurs d'obertura que Lluís Companys havia de fer a la Conferència d'Esquerres Catalanes en tant que president de la Comissió Organitzadora. Companys, que no va poder participar en persona doncs estava sota el seu ordre de detenció, va fer arribar el seu parlament manuscrit a Joan Lluhí que el llegí.

27 març 1931
L'Esquella de la Torratxa recollia d'aquesta manera la consciència popular que les eleccions municipals podien representar un canvi de règim.

Abril 1931
Octaveta amb el nom de tots els candidats municipals d'Esquerra i la USC a Barcelona.

Abril 1931
Octaveta de propaganda de la candidatura municipal de la coalició entre Esquerra i la USC a Barcelona.

1882-1940

LLUÍS COMPANYS
POLÍTIC FINS A LA MORT